

ragraf maatte opfattes. Jeg kan ikke undlade at minde om, hvad der passerede i Landsstinget i 1857 eller 1858, da Minister Hall forelagde en Lov om, at det frivillige Fattigvæsen skulde gaa over til Menighedsraadene. Ministeren havde forinden ved et Cirkulære til Biskopperne og Præsterne opfordret dem til at søge oprettet frivillige Menighedsraad, og derefter foreslog han, at disse Menighedsraad skulde have under sig „de Fattiges Kasse“; men allerede i Landsstinget mødte dette Forslag stærk Modstand, fornemlig fra Lehmanns Side. Han gjorde gjældende, at Rigsdagen kunde ikke og burde ikke indirekte anerkjende en Institution, som ikke havde Hjemmel i en Lov, og det havde jo de omhandlede Menighedsraad ikke. Ministeren svarede derpaa, at Menighedsraadene vare komne istand fuldstændig ad Frivillighedens Vej, og da det kun egentlig var en Kalde til Live igjen af den i Danske Lov omhandlede Medhjælperinstitution for Præsterne, som var søbt hen, mente Ministeren, at man ikke kunde bebrejde denne Institution, at den var ulovlig, men end ikke det blev taget for gyldigt, og det blev saa stærkt gjort gjældende af Lehmann, at hvis man anerkjendte denne Institution, saa anerkjendte man Administrationens Ret til stykkevis at sætte Kirkens Forfatning igjennem. I Kirkekommissionen af 1868 var man ligeledes fuldstændig enig om, og det blev ogsaa udtalt af et af de mere bekendte Medlemmer, Professor Langhoff, at selv et Kirkeraad, der blot havde en raadgivende Stemme, krævede Rigsdagens Sanction, da det jo medførte en vis Indskrænkning i Rigsdagens Competence. Altsaa, ikke blot Grundlovens § 75, ikke blot hele vor konstitutionelle Praxis, ikke blot Udtalelser fra fremragende Politikere fra de forskjellige Sider, ikke blot selve Bestemmelserne i Grundloven om Ministrenes Stilling, men endogsaa de fra anden Side fremskillede Regler om Grændsen mellem den udøvende og den lovgivende Magts Competence maa føre til, at det, som Ministeren her har paataget sig Ansvar for og har faaet Hans Majestæt Kongen til at sanktionere, er en Institution, som ikke kan finde lovlig Hjemmel, at den med andre Ord strider mod Forfatningen, mod Retstilstanden her i Landet.

Den høitærede Minister mente, at to Betragtninger maatte være afgjørende for Bispeeraadets Lovlighed. Den første Betragtning er den, at Raadet kan høves ved kongelig Resolution, og at dets Bestaaen saaledes alene er afhængig af Administrationens Villie. Jeg tror ikke, at det er nødvendigt at spille noget Ord paa denne afgjørende

Betragtning; thi det er jo klart, at den paa ingen Maade kan gjøre Bispeeraadet lovligt, naar det maa erkjendes, at et repræsentativt Organ som Bispeeraadet aabenbart ogsaa omfattes af Ordet „Forfatning“ i Grundlovens § 75. Dernæst mente den høitærede Minister, at Ordet: „Reglen“ skulde hjælpe til at bringe Kirkeraadet over paa en bedre og mere lovlig Basis. Men naar, som jeg fremhævede først, Meningen dog maa være den, at Ministeren kun under særegne Omstændigheder maa gaa Raadet forbi, er det utvivlsomt, antager jeg, at denne Tilføielse ikke kan redde, hvad der ellers vilde være ulovligt. Der er endnu en enkelt Side, jeg skal tillade mig at gjøre en Bemærkning om. Man kan forstaa, at den høitærede Minister har Trang til at høre Kyndiges Mening, inden han paa et kirkeligt Omraade træffer sin Bestemmelse, og naar han nu ikke vil lade denne Trang faa den Indflydelse paa sig, at han giver Blads for en Anden, som ikke i saa høi Grad trænger til Veiledning for at kunne røgte Kultusministeriet, nu vel, saa er det jo i og for sig smukt, at han søger Bistand hos Andre. Men hvis Ministeren virkelig vilde have et Organ, der om end i Skøbelighed kunde være en Slags Røst fra Kirken, synes det mig, at han paa anden Maade langt skyldigere vilde kunne have naaet sit Maal; saa skulde han just ikke have taget alle Biskopperne, men hvis han havde sammendaldt fremragende Mænd af de forskjellige Retninger i Folketirken for at raadspørge og høre deres Mening, naar det dreiede sig om vigtigere Afgjørelser, vilde han dog paa den Maade langt skyldigere og langt bedre blive veiledet, end det nu kan antages, at han bliver.

Der er en Hindring endnu, som dog kan være ligesaa vigtig som den Hindring, der ligger i Pengespørgsmaalet. Have Biskopperne Tid til at samles i Kjøbenhavn for at overtage en ny Funktion? Jeg antager, at man ikke har Tid til at paatage sig nye Forretninger, saalænge man ikke er istand til at udføre de Forretninger, der iforveien lovlig paahvile En. Jeg antager, at man ikke har Tid til noget Nyt, naar man ikke kan gjøre det, man skal. Det er maaske bekendt for en Del ærede Medlemmer, at Loven byder Biskopperne at forrette og pleie det kirkelige Tilsyn saaledes, at de i Løbet af tre Aar vifttere alle Kirkerne i Stiftet. Det er en Lovbestemmelse, som ikke er ophævet, som altsaa endnu gjælder, og jeg veed ikke rettere, end at den bliver op læst endnu ved Bispevielserne; men det er vel bekendt, at det er saa langt fra, at Biskopperne overalt i Landet i Løbet af tre Aar komme deres Stift igjennem, at der paa